

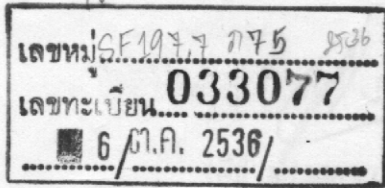
ผลของการนำนวัตกรรมไปสู่ชุมชนชนบท : ศึกษากรณี
การยอมรับการผสมเทียมโค

Effects of an Innovation on Rural Communities :
The Adoption of Cattle Artificial Insemination.

ภูวดล สาลีเกษตร

Puvadol Saleegaset

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Management
Prince of Songkla University

2536

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของการนำนวัตกรรมไปสู่ชุมชนชนบท : ศึกษากรณีการยอมรับ
การผสมเทียมโค
ผู้เขียน นายภูวดล สาลีเกษตร
สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม
ปีการศึกษา 2536

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผสมเทียมโค และผลที่เกิดจากการยอมรับการผสมเทียมโค

ได้เลือกหมู่บ้านจำนวน 6 หมู่บ้าน ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นสถานที่ทำการวิจัย โดยเป็นหมู่บ้านที่มีเกษตรกรผู้ยอมรับการผสมเทียมโคอยู่กันหนาแน่น ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา เป็นวิธีการในการคัดเลือกตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูล และได้มีการทดสอบแบบสัมภาษณ์ก่อนการดำเนินการ การสัมภาษณ์ได้เริ่มขึ้นเมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน 2534 ไปสิ้นสุดกลางเดือนธันวาคม 2534 ได้สัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคทั้งหมด 170 ราย แบบสัมภาษณ์ที่ได้มีความสมบูรณ์ ทั้งหมด 167 ชุด โดยเป็นแบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ยอมรับการผสมเทียมโค จำนวน 83 ชุด และเกษตรกรผู้ไม่ยอมรับการผสมเทียมโค จำนวน 84 ชุด ตัวอย่างที่ได้คิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ของเกษตรกร ผู้รับการสัมภาษณ์เป็นเพศชาย มีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว แต่งงานแล้ว นับถือศาสนาพุทธ อายุเฉลี่ย 48.8 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีรายได้เฉลี่ย 28,008 บาทต่อปี มีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 3.3 คน และขนาดของครอบครัวเฉลี่ย 4.9 คน ใช้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารหาความรู้ทางวิชาการในรูปของการติดต่อระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ สื่อสารมวลชนมีอิทธิพลน้อยมาก ยกเว้นโทรทัศน์

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลี้ยงโค พบว่าเกษตรกรมีการเลี้ยงโค จำนวนตั้งแต่ 1-15 ตัว โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงเพื่อการจำหน่าย ระยะเวลาในการเลี้ยงโคโดยเฉลี่ย คือ 24.5 ปี สถานที่เกษตรกรนำโคไปเลี้ยง คือ ที่นา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีสถานที่เลี้ยง เกษตรกรมีการใช้มูลโคเป็นปุ๋ยใส่พืชผลและยังใช้กำจัดวัชพืชในส่วนไม่ย่นต้น ส่วนข้อจำกัดในการขอรับการผสมเทียมโค คือ การขาดความกระตือรือร้น และความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับการผสมเทียมโค

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ขอรับการผสมเทียมโค กับผู้ไม่ขอรับการผสมเทียมโค พบว่า เกษตรกรผู้ขอรับการผสมเทียมโคมีการศึกษาสูงกว่า มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ดีกว่า มีการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในระดับที่สูงกว่า และมีทัศนคติต่อการผสมเทียมโคที่ดีกว่าเกษตรกรผู้ไม่ขอรับการผสมเทียมโค

ในส่วนที่เกี่ยวกับผลที่เกิดจากการขอรับการผสมเทียมโค พบว่า เกษตรกรผู้ขอรับการผสมเทียมโคมีจำนวนโคลูกผสมมากกว่าเกษตรกรผู้ไม่ขอรับการผสมเทียมโค

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีการผสมเทียมโคไปสู่เกษตรกรได้ประสบความสำเร็จในบางส่วนแล้ว ความสำเร็จของโครงการนี้สามารถจะคาดหวังได้หาก แก้ไขข้อจำกัดในการขอรับการผสมเทียมโค นอกจากนี้ยุทธวิธีสำหรับการนำเปลี่ยนแปลงก็ควรให้เกิดโอกาสในการขอรับมากขึ้น โดยการจัดให้มีการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดการการเลี้ยงสัตว์ การสนับสนุนเวชภัณฑ์ และจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์สำหรับการทำแปลงหญ้า นอกจากนี้การเพิ่มการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกันจะมีส่วนช่วยในการสร้างทัศนคติที่ดี อันจะเป็นผลต่อโครงการ

Thesis Title Effects of an Innovation on Rural Communities
: The Adoption of Cattle Artificial
Insemination.
Author Mr. Puvadol Saleegaset
Major Program Environmental Management
Academic Year 1992

Abstract

The objectives of the study were to investigate the factors associated with the adoption and effects of cattle artificial insemination. Six villages in Amphoe Chana, Changwat Songkhla were selected for study because they included a high frequency of farmers using artificial insemination. Simple random sampling was used to identify sampling units and personal interviews were employed in data collection. A pretest was undertaken before the initiation of the main study. The interviews were started at the beginning of November 1991 and completed in the middle of December 1991. Of the 170 questionnaires, 167 were usable : 83 were adopters and 84 non-adopters. This represented 30.0 percent of the population.

The findings of the study revealed that most of farmers interviewed were head of the family and married. The

majority of them were Buddhist. The average age was 49 years. They had completed their education on grade 4 and were literate. The average annual income was 28,008 baht. The average number of children and size of a family were 3.3 and 4.9, respectively. Individual contact was a major communication channel in seeking farm information. Television, however, was also an important source.

Most of the farmers raised cattle between 1-15 head of cattle per family. The average experience in cattle raising was 24.5 years. Grazing was usually on paddy fields. The crucial problem in raising cattle was inadequate grazing areas. Both the adopters and non-adopters used cattle manure as fertilizer in their orchard or rubber plantation and let their cattle weed undergrowth. The main constraint in the adoption were misconception about artificial insemination.

Comparison of adopters and non-adopters revealed some significant differences between groups. The adopters obtained more education and were more literate than were the non-adopters. They used a higher level of farm mechanization and had a better attitude towards the artificial insemination than had the non-adopters.

One result of adoption was that the adopters also owned more crossbred cattle than the non-adopters.

These results suggest that the introduction of the cattle artificial insemination to farmers has been partly

successful. Further, success in the project can be expected if the constraints, for example, misconception about artificial insemination are eliminated. Strategies for introduction of the insemination should be well planned. This can be undertaken by providing more education, especially in cattle management, supporting medical materials and supplying forage seeds for pasture establishment. In addition, an increase in personal contact will create more favorable attitude towards artificial insemination.